

Hotel op de boek van bitter en zoet

JAMIE FORD

*Hotel op de hoek
van bitter en zoet*

Vertaald uit het Engels door
Jan Smit

MISTRAL
uitgevers

Oorspronkelijke titel: *Hotel on the Corner of Bitter and Sweet*
Oorspronkelijke uitgave: Ballantine Books, an imprint of The Random House Publishing Group; published by arrangement with Sane Töregard Agency AB
Vertaling door: Jan Smit

Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagillustratie: Kathleen DiGrado; Debra Lill; Bettmann/Corbis; Asian Art & Archaeology, Inc./Corbis
Auteursfoto: Laurence Kim
Typografie en zetwerk: ZetProducties, Amsterdam

Copyright © 2009 James Ford

Copyright © 2009 Nederlandstalige uitgave: Mistral uitgevers, FMB uitgevers bv
Postbus 3626, 1001 AK Amsterdam

www.jamieford.com
www.mistraluitgevers.nl
www.fmbuitgevers.nl

Mistral uitgevers is een imprint van FMB uitgevers bv, onderdeel van Foreign Media Group.

ISBN 978 90 499 5112 2
NUR 302

Deze roman is fictie. Namen, personages en gebeurtenissen zijn ofwel het product van de verbeelding van de auteur ofwel fictief gebruikt. Enige gelijkenis met werkelijke gebeurtenissen of bestaande personen berust geheel op toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Leesha, mijn happy ending

‘My poor heart is sentimental
Not made of wood
I got it bad, and that ain’t good.’

Duke Ellington, 1941

Het Panama Hotel

(1986)

De oude Henry Lee staaarde als aan de grond genageld naar alle drukte voor de ingang van het Panama Hotel. Het groepje nieuwsgierigen dat was aangelokt door de verschijning van een cameraploeg was inmiddels aangegroeid tot een beschaafde menigte van toeristen, winkelend publiek en wat hangjongeren, die zich allemaal afvroegen wat er aan de hand was. Henry stond midden tussen de mensen, met zijn boodschappentassen langs zijn zij. Hij voelde zich alsof hij ontwaakte uit een lang vergeten droom, een droom uit zijn jeugd.

Twee keer in zijn leven had hij een bezoek gebracht aan het bekende hotel in Seattle, de eerste keer als jongetje van twaalf, in 1942 – de ‘oorlogsjaren’, zoals hij zelf altijd zei. Ook toen al vormde het oude vrijgezellenhotel een soort poort tussen de Chinese wijk van Seattle en de Japanse buurt, Nihonmachi, naast elkaar gelegen als twee buitenposten van een conflict uit de oude wereld. De Chinese en Japanse immigranten spraken nauwelijks met elkaar, terwijl hun in Amerika geboren kinderen samen op straat tegen blikjes schopten. Een ideaal trefpunt, de plek waar hij ooit de liefde van zijn leven had ontmoet.

De tweede keer was vandaag, in 1986, ruim veertig jaar later. Hij telde de jaren allang niet meer, verloren als ze leken in de tijd. Immers, tussen die twee ijkpunten was een heel leven verstreken, een leven met een huwelijk en de geboorte van een ondankbare zoon. Kanker, en een begrafenis. Hij miste zijn vrouw, Ethel. Ze was nu zes maanden dood. Maar toch miste hij haar niet zo erg als hij had verwacht, hoe harteloos dat ook klonk. Eigenlijk was het een stille opluchting. Ze had een slechte gezondheid gehad – nee, erger nog dan slecht. De kanker in haar botten had niet alleen haar, maar hen allebei verlamd.

De afgelopen zeven jaar had Henry haar gevoerd, gewassen, naar de wc geholpen, en weer terug als ze klaar was. Hij had dag en nacht voor haar gezorgd, 24/7, zoals ze tegenwoordig zeiden.

Marty, zijn zoon, vond dat zijn moeder naar een verpleeghuis moest, maar dat had Henry nooit gewild. ‘Niet zolang ik leef,’ had Henry volgehouden. Niet alleen omdat hij Chinees was, hoewel dat ook iets met zijn verzet te maken had. Het confuciaanse ideaal van kindertrouw, het respect en de eerbied voor je ouders, was een cultureel overblijfsel waarvan Henry’s generatie niet zo gemakkelijk afstand deed. Hij was opgevoed in het besef dat je persoonlijk voor je dierbaren moest zorgen. De gedachte om iemand in een verpleeghuis onder te brengen was onaanvaardbaar. Wat zijn zoon, Marty, nooit helemaal had begrepen was dat er een gat ter grootte van Ethel in Henry’s leven was geslagen en dat hij zonder haar alleen nog de kille wind van de eenzaamheid voelde, koud en scherp. Zo vloeiden de jaren weg, als bloed uit een wond die nooit genas.

En nu was ze er niet meer. Henry had haar willen begraven in traditionele Chinese stijl, met voedseloffers, langleven-dekens en gebedsceremonies die enkele dagen duurden. Marty had lopen zeuren dat ze gecremeerd moest worden. Hij was zo modern. Hij had therapie gezocht en zich aangesloten bij een online-zelfhulpgroep – wat dat ook mocht zijn – om de dood van zijn moeder te verwerken. Online-hulp klonk alsof je in het luchtledige praatte, waar Henry zelf genoeg ervaring mee had in het werkelijke leven. Het was een eenzaam bestaan, bijna net zo eenzaam als Lake View Cemetery, waar hij Ethel had begraven. Ze had nu een prachtig uitzicht op Lake Washington en ze lag tussen andere vooraanstaande Chinezen uit Seattle, zoals Bruce Lee en zijn zoon Brandon. Maar uiteindelijk had iedereen zijn eigen, eenzame graf. Voorgoed alleen. Het maakte niet uit wie je burens waren, want ze zeiden niets terug.

Als de avond viel, en dat gebeurde, praatte Henry tegen zijn vrouw en vroeg haar hoe haar dag was geweest. Natuurlijk gaf ze nooit antwoord. ‘Ik ben niet gek, of zo,’ zei Henry dan tegen niemand in het bijzonder, ‘maar ik sta voor alles open. Je weet nooit wie er luistert.’ Daarna snoeide hij zijn Chinese palm of de andere meerjarige potplanten, waarvan de blaadjes bruin waren verkleurd omdat hij er maandenlang niet naar omgekeken had.

Maar nu had hij weer tijd. Tijd om voor iets te zorgen dat nu eens wél zou opknappen.

Toch dacht hij zo nu en dan aan de statistieken. Niet aan de cijfers over kankersterfte, waarvan zijn lieve Ethel het slachtoffer was geworden, maar aan zijn eigen dood en de tijd die hem nog gegund was volgens de kansberekening van zijn levensverzekering. Hij was pas zesenvijftig, een jonge man nog, naar zijn eigen gevoel. Maar in *Newsweek* had hij een artikel gelezen over de onvermijdelijke gezondheidsproblemen van mensen die op zijn leeftijd hun partner verloren. Misschien waren zijn dagen toch geteld. Hij wist het niet, want na Ethels dood was de tijd vertraagd tot een slakkengang, klok of geen klok.

Hij was vervoegd uitgetreden bij Boeing, waar hij werkte. Dus had hij nu alle tijd van de wereld, maar niemand om de uren mee te delen, niemand om op een koele najaarsavond naar de bakkerij van Mon Hei te lopen voor wat wortelmaancakes of *yuet beng*.

In plaats daarvan stond hij nu eenzaam in een menigte van vreemden, een man tussen twee levens, opnieuw voor de ingang van het Panama Hotel. Zijn blik gleed over de gebarsten treden van wit marmer, die het hotel het aanzien gaven van een jugendstilbordeel, gevangen tussen twee werelden, net als Henry. Toch voelde hij weer die spanning en opwinding uit zijn jeugd, toen hij hier als kleine jongen vaak voorbijkwam. Op de markt had hij een gerucht gehoord, dus was hij hierheen geslenterd vanaf de videotheek aan South Jackson. Eerst dacht hij dat er een ongeluk was gebeurd, vanwege de aangroeiende menigte. Maar verder was er niets te zien of te horen, geen zwaailichten, geen sirenes. Alleen de toeschouwers, die naar het hotel golfd en alsof de branding hen er langzaam naartoe dreef, stap voor stap.

Toen Henry dichterbij kwam, zag hij een cameraploeg arriveren. Hij volgde hen naar binnen. De menigte week uiteen toen de mensen ruimte maakten, schuw voor de camera. Henry volgde de cameraploeg op de voet, voorzichtig om niemand op de tenen te trappen, of andersom. Achter hem sloot de mensenmassa zich weer. De nieuwe eigenaresse van het hotel stond boven

aan het bordes, op de drempel van de lobby. ‘We hebben iets gevonden in de kelder,’ verklaarde ze.

Gevonden? Wat dan? Een lijk, misschien, of een drugslaboratorium? Nee, als er sprake was van een misdrijf, zou de politie de omgeving wel hebben afgezet.

Voor de komst van de nieuwe eigenaresse was het hotel heel lang dichtgespijkerd geweest, al sinds de jaren vijftig. In die tijd was Chinatown een getto geworden voor de *tongs*, criminele bendes uit Hong Kong en Macau. De straten ten zuiden van King Street hadden overdag nog wel een smoezelige charme. Het afval en de slakkensporen op de stoep vielen de toeristen minder op als ze zich vergaapten aan de eierlijst-architectuur uit vervlogen tijd. Kinderen op excursie, stevig ingepakt in kleurige jassen en mutsen, liepen hand in hand. Ze volgden hun neus naar de heerlijke geuren van gegrilde eend in de etalages, als rood krijt, smeltend in de zon. Maar ’s avonds waren de straten en stegen het domein van drugsdealers en knobkige, bejaarde prostituees die bereid waren om voor wat goedkope shit hun diensten te verlenen. De gedachte dat dit icoon uit zijn jeugd ooit was vervallen tot een drugspannd vervulde hem met een gevoel van verdriet en melancholie dat hij niet meer had gevoeld sinds hij Ethels hand had vastgehouden toen ze haar laatste adem uitblies, lang en traag.

Alles wat waarde had leek verloren te gaan, om nooit meer terug te keren.

Terwijl hij zijn hoed afzette en zichzelf koelte toewapperde met de versleten rand, drong de menigte achter hem weer op. Fotolampen flitsten. Hij ging op zijn tenen staan en tuurde over de schouder van de lange verslaggever voor hem.

De nieuwe hoteleigenaresse, een slanke blanke vrouw, wat jonger dan Henry, liep de trap op met iets in haar hand. Een *paraplu*? Ze deed hem open en Henry zag wat het was: een Japanse parasol van bamboe, fel rood en wit, beschilderd met sierlijke oranje koikarpers, als reusachtige goudvissen. Het ding verspreidde een wolk van stof die heel even in de lucht bleef hangen toen de hoteleigenaresse de kwetsbare parasol voor de

camera's ronddraaide. Twee mannen sjouwden een hutkoffer omhoog, beplakt met stickers van verre reizen, de Admiral Oriental Lines, vanuit Seattle, Yokohama en Tokyo. Op de zijkant van de koffer stond de naam Shimizu, handgeschilderd, in grote witte letters. Onder het oog van de nieuwsgierige menigte opende een van de mannen het deksel. De hutkoffer bevatte kleren, fotoalbums en een oude elektrische rijstkoker.

De nieuwe hoteleigenaresse vertelde dat ze in de kelder de bezittingen van zevenendertig Japanse families had ontdekt die vermoedelijk waren opgepakt en weggevoerd. Hun eigendommen – een tijdcapsule uit de oorlogsjaren – waren verborgen en nooit teruggevonden.

Zwijgend keek Henry hoe een verzameling houten kisten en leren koffers naar boven werd gebracht. De toeschouwers verbaasden zich over de bezittingen, die ooit van zoveel waarde waren geweest voor hun eigenaars: een witte communiejurk, dof uitgeslagen zilveren kandelaars, een picknickmand. Stoffige relikwieën, die meer dan veertig jaar onaangeroerd hadden liggen wachten op betere tijden die nooit waren aangebroken.

Hoe langer Henry zich verdiepte in de goedkope oude prullen, al die vergeten schatten, des te meer hij zich afvroeg of zijn eigen gebroken hart daar ook te vinden zou zijn, verborgen tussen de nooit opgeëiste bezittingen uit een andere tijd, weggemoffeld in de kelder van een bouwvallig hotel. Verloren, maar nooit vergeten.

Marty Lee

(1986)

Henry liet de menigte bij het Panama Hotel achter en liep naar zijn huis op Beacon Hill. Het lag niet ver genoeg naar achteren voor een pittoresk uitzicht op Rainier Avenue, maar in een meer alledaagse buurt, niet ver van Chinatown. Een bescheiden huis met drie slaapkamers en een souterrain, dat na al die jaren nog altijd niet was afgebouwd. Hij had de klus willen afmaken toen zijn zoon Marty ging studeren, maar Ethels toestand was achteruitgegaan en ze hadden hun spaargeld moeten aanspreken voor een stroom van doktersrekeningen die bijna tien jaar had aangehouden. Tegen het eind had de gemeente nog bijgesprongen, net op tijd. Ze wilden zelfs het verpleeghuis betalen, maar Henry had zich aan zijn belofte gehouden om voor zijn vrouw te zorgen, in ziekte en gezondheid. Bovendien, wie wilde zijn laatste dagen slijten in zo'n onpersoonlijke inrichting die op een gevangenis leek, met een rij dodencellen?

Voordat Henry zijn eigen vraag kon beantwoorden klopte Marty twee keer op de voordeur en kwam binnen met een nonchalante groet. 'Hoe is het, pa?' Hij liep meteen door naar de keuken. 'Blijf zitten, ik ben zo weer weg. Ik kom alleen wat te drinken halen. Ik ben komen joggen vanaf Capitol Hill, voor de conditie. Zou jij ook eens moeten doen. Volgens mij ben je dikker geworden sinds mama's dood.'

Henry keek naar zijn buik en zette het geluid van de tv af. Hij had naar het nieuws zitten kijken om te zien of er iets werd gezegd over de vondst in het Panama Hotel, maar ze besteedden er geen aandacht aan. Te veel ander nieuws, waarschijnlijk. Op zijn schoot lagen een stapel oude fotoalbums en wat schooljaarboeken, schimmelig en muf door de klamme atmosfeer van Seattle. De betonnen muren van Henry's half afgebouwde souterrain waren altijd vochtig.

Marty en hij hadden niet veel meer gepraat sinds de begrafenis. Marty had het druk met zijn studie scheikunde aan de uni-

versiteit van Seattle, en dat was goed, omdat het hem iets te doen gaf. Maar zijn studie liet hem ook weinig tijd voor contact met Henry, wat geen probleem was geweest toen Ethel nog leefde, maar het gat in Henry's leven nu nog groter maakte, alsof hij aan één kant van een ravijn stond te roepen, wachtend op een echo die nooit kwam. En als hij zijn zoon zag, leek het of Marty enkel kwam om de was te doen, zijn auto te wassen of zijn vader om geld te vragen – wat Henry altijd gaf, zonder een spoor van ergernis.

De bekostiging van Marty's studie was Henry's tweede grote strijd geweest, na zijn zorg om Ethel. Ondanks een kleine beurs had Marty toch een lening moeten sluiten voor zijn studiekosten. Om voor Ethel te kunnen zorgen was Henry vervroegd uitgetreden bij Boeing, waar hij werkte. Op papier had hij geld genoeg en leek hij zelfs *rijk*. Volgens de studiefinanciering kwam Marty uit een gezin met een vette bankrekening, maar de studiefinanciering hoefde niet op te draaien voor de ziekenhuiskosten. Tegen de tijd dat Ethel stierf, was er nog net genoeg geld geweest voor een fatsoenlijke begrafenis, wat Marty eigenlijk zonde vond.

Henry had Marty nooit verteld over de tweede hypotheek die hij had genomen om hem te helpen toen de studiefinanciering stopte. Hij wilde Marty niet nodeloos ongerust maken of onder druk zetten. De studie was al zwaar genoeg. Zoals iedere goede vader wilde hij het beste voor zijn zoon, ook al praatten ze niet veel met elkaar.

Henry bladerde afwezig in de fotoalbums met verbleekte herinneringen aan zijn eigen schooltijd, op zoek naar iemand die hij nooit zou vinden. Ik probeer niet in het verleden te leven, dacht hij, maar misschien leeft het verleden wel in mij. Toen hij opkeek, zag hij Marty weer binnenkomen met een groot glas groene ijsstee. Hij liet zich op de bank vallen, stond toen weer op en kwam tegenover Henry zitten in Ethels stoel, met de gebarsten imitatieleren kussens. Henry vond het prettig om iemand... wie dan ook... op Ethels plekje te zien.

‘Was dat de laatste ijsstee?’ vroeg hij.

‘Ja,’ antwoordde Marty, ‘en ik heb het laatste glas voor jou bewaard, pa.’ Hij zette het op een lichtgroene onderzetter naast Henry, die beseftte hoe oud en cynisch hij was geworden in de maanden sinds de begrafenis. Dat lag niet aan Marty, maar aan hemzelf. Hij moest wat meer de deur uit. Vandaag was een goed begin geweest.

Toch kwam Henry niet verder dan een gemompeld: ‘Dank je.’

‘Het spijt me dat ik de laatste tijd niet vaker ben geweest, maar ik had zware tentamens en ik wilde niet het zuurverdiende geld vergooien dat mama en jij voor mijn studie opzij hadden gelegd.’

Nu voelde Henry zich schuldig, en hij bloosde. De rumoerige oude cv-ketel sloeg af en het huis begon af te koelen.

‘Ik heb iets meegenomen, als teken van waardering.’ Marty gaf hem een kleine, helderrode *lai-see*-envelop met een reliëf van glinsterend goudfolie.

Henry pakte het cadeautje met beide handen aan. ‘Een geluks-geld-envelop... Wil je me terugbetalen?’

Zijn zoon glimlachte en trok zijn wenkbrauwen op. ‘Zo zou je het kunnen zeggen.’

Het maakte niet uit wat het was. Henry voelde zich terechtge-wezen door het attente gebaar van zijn zoon. Hij raakte het gouden zegel aan, met het Kantonese teken voor voorspoed. In de envelop zat een opgevouwen vel papier: Marty’s eindcijfer. Hij was afgestudeerd met een dikke acht.

‘Summa cum laude. Met de hoogste lof, betekent dat.’

Er viel een stilte. Het enige geluid was het elektronische gezoem van de gedempte televisie.

‘Gaat het, pa?’

Henry veegde met de rug van zijn eeltige hand over zijn oog-hoek. ‘De volgende keer kan ik misschien geld lenen van jóú,’ antwoordde hij.

‘Als je ooit nog eens wilt afstuderen, zal ik je het geld graag voorschieten, pa. Dan krijg je een studiebeurs van mij.’

Een *studiebeurs*. Dat woord had een bijzondere betekenis voor Henry, en niet alleen omdat hij zijn eigen studie niet had afge-maakt, hoewel dat er ook mee te maken had. In 1949 had hij de

universiteit van Washington vaarwel gezegd om leerling-tekenaar te worden. Het programma dat Boeing aanbood was een geweldige kans geweest, maar diep in zijn hart had Henry de werkelijke – pijnlijke – reden beseft waarom hij met zijn studie was gestopt. Hij was altijd een buitenstaander gebleven. Dat gevoel van isolement had hem na al die jaren niet meer verlaten. Het was niet zozeer de concurrentie met zijn medestudenten, maar hun afwijzing.

Nu hij het fotoboek van de zesde klas doorbladerde, kwam alles weer boven wat hij aan school had gehaat en leuk gevonden. Onbekende gezichten doken voortdurend in zijn gedachten op, als oude filmbeelden. De onvriendelijke blikken van zijn vijanden op het schoolplein, een schril contrast met hun onschuldige glimlach op de foto's in het jaarboek. In de kolom naast de grote klassenfoto stond een lijstje met namen van 'afwezige' leerlingen. Henry vond zijn eigen naam daar ook. Hij was inderdaad afwezig onder de rijen lachende kinderen. Toch was hij er wel geweest, die dag. De hele dag, zelfs.

Ik ben Chinees

(1942)

Vanaf zijn twaalfde had de jonge Henry Lee niet meer tegen zijn ouders gesproken, niet vanwege kinderachtige kuren, maar omdat ze het hem zelf hadden gevraagd. Tenminste, zo voelde het. Ze hadden hem gevraagd – nee, bevolen – hun eigen Chinese taal niet langer te gebruiken. Het was 1942, en ze wilden tot elke prijs dat hij Engels zou leren. Wat Henry's verwarring nog groter maakte toen zijn vader een button op zijn school-overhemd speldde met de tekst 'Ik ben Chinees'. Dat leek een absurde tegenstelling. Het sloeg nergens op, vond Henry. Zijn vaders trots was hem eindelijk naar het hoofd gestegen.

'*M-ming bak?*' vroeg Henry in vloeiend Kantonees. *Ik begrijp het niet.*

Zijn vader sloeg hem in het gezicht; niet hard, meer een lichte tik om zijn aandacht te krijgen. 'Niet meer. Alleen Amerikaans jij, nu nog,' antwoordde hij in het *Chinglish*.

'Ik begrijp het niet,' zei Henry in het Engels.

'Wat?' vroeg zijn vader.

'Als ik geen Chinees meer mag spreken, waarom moet ik dan die button dragen?'

'Wat zeg je?' Zijn vader draaide zich om naar zijn moeder, die het gesprek vanuit de keuken volgde. Ze keek niet-begrijpend, haalde haar schouders op en ging weer verder met bakken – zoete waterkastanjetaart, zo te ruiken. Zijn vader keek Henry weer aan en wuifde met zijn hand om hem naar school te sturen.

Omdat Henry het niet in het Kantonees mocht vragen en zijn ouders bijna geen woord Engels verstonden, liet hij het maar zo. Hij pakte zijn lunchtrommel en zijn boekentas, liep de trap af en verdween in de zilte vislucht van Seattles Chinatown.

De hele stad kwam 's ochtends tot leven. Mannen in T-shirts, besmeurd met visvlekken, sjouwden met kisten kabeljauw en

emmers gweduc-mossels, half in het ijs. Henry liep hen voorbij, luisterend hoe de mannen tegen elkaar snauwden in een Chinees dialect dat zelfs hij niet verstond.

In Jackson Street kwam hij langs een bloemenkraam en een waarzegger die geluksgetallen voor de loterij verkocht. Henry liep naar het westen, in plaats van naar het oosten, waar de Chinese school lag, maar een paar straten verwijderd van hun etagewoning. Op zijn vaste ochtendroute, tegen de stroom in, kwam hij tientallen andere kinderen van zijn leeftijd tegen, die allemaal de andere kant op liepen.

‘*Baak gwai! Baak gwai!*’ riepen ze. Of ze wezen alleen, en lachten. Het betekende ‘witte duivel’ en het werd meestal gebruikt als een scheldwoord voor blanken, maar alleen als ze het echt verdienden. Een paar kinderen hadden medelijden met hem, vooral zijn voormalige klasgenoten en vriendjes, jongens die hij al kende sinds de eerste klas, zoals Francis Lung en Harold Chew. Zij noemden hem gewoon Casper, naar het Vriendelijke Spookje. Altijd nog beter dan Herman en Katnip.

Misschien was dat de bedoeling van die belachelijke button met ‘Ik ben Chinees’, dacht Henry. Bedankt, pa. Waarom hang je me niet een bordje op mijn rug met ‘Schop me’?

Henry versnelde zijn pas en sloeg eindelijk de hoek om naar het noorden. Halverwege de route naar school bleef hij altijd even staan bij de ijzeren poort van South King Street, waar hij zijn lunch afstond aan Sheldon, een saxofonist die twee keer zo oud was als Henry en op een straathoek voor de toeristen speelde. Ondanks de economische groei van Boeing Field scheen de welvaart zich niet uit te strekken tot bewoners zoals Sheldon. Hij was een uitstekende jazzmusicus en zijn armoe had minder te maken met zijn muzikale talent dan met zijn huidkleur. Henry had hem meteen gemogen, niet omdat ze allebei paria’s waren – hoewel dat er misschien iets mee te maken had als hij er goed over nadacht – maar om zijn muziek. Henry wist niet was jazz was, alleen dat zijn ouders er niet naar luisterden, en dat maakte het nog aantrekkelijker.

‘Mooie button, jongeman,’ zei Sheldon, terwijl hij zijn koffer

neerlegde voor zijn optreden van die ochtend. ‘Goed idee ook, vanwege Pearl Harbor en zo.’

Henry keek nog eens naar de button op zijn overhemd; hij was hem alweer vergeten. ‘Een idee van mijn vader,’ mompelde hij. Zijn vader haatte de Japanners, niet alleen omdat ze de *USS Arizona* tot zinken hadden gebracht, maar omdat ze bombardementen uitvoerden op Chongqing. Al vier jaar lang, zonder ophouden. Henry’s vader was er nog nooit geweest, maar hij wist wel dat de voorlopige hoofdstad van Tsjiang Kai-sjek de meest gebombardeerde stad uit de geschiedenis was.

Sheldon knikte waarderend en klopte op het metalen trommeltje dat aan Henry’s boekentas hing. ‘Wat hebben we voor lunch, vandaag?’

Henry gaf hem de trommel. ‘Hetzelfde als altijd.’ Een boterham met ei en olijven, geschraapte wortel en een appelpeer.

In elk geval was zijn moeder begripvol genoeg om hem een Amerikaanse lunch mee te geven.

Sheldon glimlachte en ontblootte een tand met een grote gouden jacket. ‘Dank u wel, meneer, en nog een prettige dag verder.’

Al sinds Henry’s tweede dag op Rainier Elementary had hij zijn lunch aan Sheldon gegeven. Dat was veiliger. Henry’s vader was zichtbaar verheugd geweest toen zijn zoon werd aangenomen op de blanke school aan het eind van Yesler Way. Het was een trots moment voor Henry’s ouders. Ze praatten over niets anders tegen hun vrienden op straat, op de markt of bij de Bing Kung Benevolent Association, waar ze op zaterdag naartoe gingen voor bingo en mahjong. ‘Ze hebben hem aangenomen als *beursstudent*,’ was alles wat hij zijn ouders ooit in het Engels had horen zeggen.

Maar zelf voelde Henry zich allesbehalve trots. Zijn aanvanke-lijke angst had plaatsgemaakt voor de noodzaak om te overleven. Daarom had hij, nadat hij op zijn eerste schooldag door Chaz Preston in elkaar was geslagen voor zijn lunch, het trommeltje al op de tweede dag aan Sheldon gegeven. Bovendien maakte hij er winst op, door elke dag op weg naar huis een stui-ver uit Sheldons saxofoonkoffer te pakken. Met de inkomsten uit zijn lunchgeld kocht hij voor zijn moeder eens in de week

een starfire-lily, haar lievelingsbloem, uit schuldgevoel omdat hij haar liefdevol klaargemaakte lunch weggaf. De bloem maakte dat een beetje goed.

‘Hoe kom je aan die bloem?’ vroeg ze dan in het Chinees.

‘Uitverkoop, speciale aanbieding,’ brabbelde hij haastig een smoes in het Engels, als verklaring voor de bloem en het extra wisselgeld dat hij altijd mee terug scheen te nemen van zijn boodschappen op de markt. Hij zei het snel en onduidelijk, ervan overtuigd dat ze het niet zou verstaan. En uiteindelijk maakte haar verbazing plaats voor voldane berusting als ze het geld in haar beurs borg. Ze verstond niet veel Engels, maar Henry zag dat ze bewondering had voor zijn zogenaamde talent om af te dingen.

Konden zijn problemen op school maar zo makkelijk worden opgelost.

Voor Henry had het leven als ‘beursstudent’ weinig te maken met studeren, en alles met werk. Gelukkig leerde hij om snel te zijn. Hij moest wel. Vooral vlak voor de lunch, als hij tien minuten eerder de klas uit werd gestuurd om zich te melden in de kantine, waar hij in een gesteven wit schort, dat tot over zijn knieën reikte, moest helpen de andere kinderen hun bord vol te scheppen.

De afgelopen maanden had hij geleerd zijn mond te houden en het getreiter – vooral van pestkoppen als Will Whitworth, Carl Parks en Chaz Preston – te negeren.

Aan mevrouw Beatty, de kantinejuffrouw, had hij ook niet veel. Ze was een zware vrouw met een haarnetje, die paste bij een van Henry’s favoriete Amerikaanse woorden: *massaal*. Ze kookte nog met de hand, letterlijk, en woog alles af in haar vuile, gekreukte ovenwanten. Haar dikke onderarmen waren het bewijs dat ze nooit een elektrische mixer gebruikte. Maar als een kennelhond die weigerde zijn behoefte te doen op de plaats waar hij sliep, nam mevrouw Beatty nooit een hap van haar eigen waar. Ze bracht haar lunch mee van thuis. Zodra Henry zijn schort had aangetrokken, deed ze haar haarnetje af en verdween met haar lunchtrommel en een pakje Lucky Strikes.

Zijn baantje als 'beursstudent' in de kantine betekende dat Henry nooit pauze had. Als de laatste leerling klaar was met eten, werkte hij in de provisiekamer wat perziken in blik naar binnen, moederziel alleen, omringd door stapels blikken toma-tensaus en vruchten op sap.